

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj, ob ponedeljkih ob 8 dopoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopiisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcij lista „Edinosti“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadrage z omejenim porokom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24— za pol leta „ 12— za tri mesece „ 6— za nedeljsko izdajo za celo leto 5-20 za pol leta 2-60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglas: se računajo na milimetre v širokosti ene kolone Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin. Osmrtnice zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vin. Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 5.— vsaka nadaljna vrsta 2—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev. Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštouhramnični račun št. 841.652.

Na Poljskem in v Galiciji nobenih izprememb.-V Karpatih se vrše boji.

Rusi so se umaknili izpred Avgustowa čez Bobr in proti Grodnu. - Ruski napad severovzhodno od Przasnycza odbili.

Zivahno gibanje Angležev v okolici Neuve Chapella. - V Champagni se je na posameznih mestih zopet raznel boj.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

DUNAJ, 13. (Kor.) Uradno se objavlja: 13. marca opoldne.

Na Rusko-Poljskem in v zapadni Galiciji nobene izpremembe. Čez dan topovški boji. Napadi posameznih sovražnih oddelkov so bili vedno odbiti ob izgubah.

Boji na cesti Cizna—Baligród se nadaljujejo.

Neka višina, za katero se je vršil boj že več dni, je prišla večeraj v naše roke.

V saperskem napadu so razstrelile naše čete dele sovražne postojanke, vrgle v nate sledečem spopadu sovražnika nazaj in ujele nad 1200 vojakov in več oficirjev. Še ponoči so bili ruski napadi na to višino kakor tudi na postojanke v sosednjem oddelku odbiti s težkimi izgubami za sovražnika.

Na bojni fronti v jugovzhodni Galiciji in v ozemlju pri Černovicah vlada v splošnem mir.

Namestnik šefa generalnega štaba, pl. Höfer, iml.

Z nemško-ruskega bojišča.

BERLIN, 13. (Kor.) Veliki glavni stan, 13. marca 1915:

Zapadno bojišče.

Rusi so se umaknili iz ozemlja pri Avgustowu in severovzhodno za Bobr in pod topove trdnjave Grodno.

V Orzycu, severovzhodno od Przasnycza, so bili ruski napadi odbiti.

Vrhovno armadno vodstvo.

Z zapadnega bojišča.

BERLIN, 13. (Kor.) Wollifov urad poročja: Veliki glavni stan, 13. marca 1915: Zapadno bojišče.

Južno od Yperna so bili posamezni napadi Angležev odbiti brez truda.

Naš v svrhu zopetne pridobitve vasi Neuve Chapelle izvršeni napad, je zadel po začetnih uspehih na veliko angleško premoč in radi tega ni bil izveden. Angleži so razvijali v tem ozemlju živahno delovanje z letali, izmed katerih ste bili večeraj dve, predvečerašnjim pa eno sestreljeno.

V Champagni je na posameznih mestih zopet buknila bitka. Vsi francoski delni napadi so bili odbiti s težkimi izgubami za sovražnika. Ujeli smo 200 vojakov.

Megla in sneg sta ovirala v Vogezih bojno delovanje.

Vrhovno armadno vodstvo.

LONDON, 13. (Kor.) Neki očividec piše v svojem zadnjem poročilu iz angleškega glavnega stana: Čeprav sovražnik na zapadu niti približno ne razpolaga z velikimi četami, vzdržuje vendar ogromno fronto in bje na vzhodu bitke. Morala nemških čet se ni poslabšala. Tudi ni nobenega razloga, da bi tako izredno hrabro, odločno in dobro organizirana vojna armada, kakor je nemška, izgubila pogum. Oni se bojujejo v sovražni deželi in mislijo, da je sovražnik izmučen in da napetja zadnje sile, da zavleče neodvrnljivo odločitev.

Tudi se ne sme prezirati discipline, na katero so navajeni že od mladosti in ki jim omogočuje, da dosežajo uspehe z napoli izvežbanimi četami. Angleži je težko razumeti, kaj pomeni za kontinentalen narod ljudska vojna.

Boj med Nemčijo in Anglijo na morju.

LONDON, 12. (Kor.) Amerikanski poročevalci tukajšnjih listov poročajo, da vlada v Ameriki veliko ogorčenje radi razrušitve ladje »William Frye«.

Glaslo mneke vesti v listu »Times«, nastopi ameriška vlada energično, ako bi se ne moglo z gotovostjo dokazati, da je bil tovor ladje določeno direktno za angleško vojsko ali mornarico.

Dopisnik lista dostavlja, da londonska deklaracija ne more tu veljati.

Angleška pomožna križarka »Bayano« se potopila.

LONDON, 13. (Kor.) Admiralteta poročja: Pomožna križarka »Bayano« se je na neki proizvedovalni vojni potopila. Podrtine ladje smo našli predvečerašnjim. »Bayano« je bil najbrže torpediran. 8 oficirjev in 18 mož je bilo rešenih. Ostalo moštvo je najbrže utonilo.

Žrtve »Prinza Eitel Friedricha«.

ROTTERDAM, 12. (Kor.) »Nieuw Rotterdamse Courant« poročja iz Londona: Po poročilih iz Amerike je kapitan Kie-

ne ameriške jadrnice »William Frye«, ki jo je potopila nemška pomožna križarka »Prinz Eitel Friedrich«, izpovedal, da je dne 27. januarja srečal neko križarko, ki je oddala strel. Kiene je ustavil ladjo. Neki čoln pomožne križarke se je približal ladji. Ko so bili pregledani ladijski papirji, je nemški oficir izjavil, da je tovor kontrebanda in da je treba pometati čez krov.

V tem trenutku je bila opažena v daljavi neka druga ladja. Nemški oficir, ki je vodil vizitacijo na krovu jadrnice »William Frye«, je bil skupno s svojimi ljudmi potom nekega znamenja odpoklican. Toda kmalu je prišel zopet neki čoln z nemškimi mornarji, ki so pometali vse blago v morje in sicer pod vodstvom svojega oficirja. Med tem se je »Prinz Eitel Friedrich« odpeljal z največjo naglico in je dohitel tudi drugo ladjo. Bila je francoska ladja »Pierre Loti« s premogom na krovu in na potu iz San Franciscu na Angleško. Ko je ladjo »Pierre Loti« zadel usoda, se je »Prinz Eitel Friedrich« vrnil k »William Frye«.

Konec poročila manjka. Najbrže ga je črtal cenzor.

KONEYORK, 12. (Kor.) Vojaška oblast je priporočila, naj dobi nemška pomožna križarka »Prinz Eitel Friedrich« dovoljenje, da izvrši poprave, da postane ladja pod nadzorstvom ameriških mornariških oblasti sposobna za morsko vožnjo.

LONDON, 12. (Kor.) Reuterjev urad poročja iz Paname: 40 mož posadke angleške barke »Kidaltón« in francoske barke »Jean«, ki ju je potopila nemška pomožna križarka »Prinz Eitel Friedrich«, je prispelo semkaj s parnikom »Nordic«. Parnik je prišel k otoku Oster, kjer mu je nemška pomožna križarka izročila dotično moštvo.

NEW-YORK, 12. (Kor.) Carinska oblast v Newportu Newsu je izdala sledečo listo ladij, ki jih je potopila nemška pomožna križarka »Prinz Eitel Friedrich«. Ruska barka »Isabel Browne« s 13 možmi na krovu, francoska barka »Pierre Loti« (24 mož) dne 28. januarja, ameriška ladja »William Frye« (31 mož), francoska barka »Jacobsen« (23 mož) dne 12. februarja, angleška barka »Invercoe« (23 mož) dne 18. februarja, angleški parnik »Mary Ada Short« (28 mož) 9. februarja, francoski parnik »Florida« (78 mož posadke in 86 potnikov).

Kapitan parnika »William Frye«, ki se nahaja med ujetniki, je izpovedal, da je nemškemu oficirju, ki je prišel na krov, izjavil, da je ladja ameriška in da ima s seboj žito. Kljub temu je moralo moštvo zapustiti ladjo, nakar so jo potopili Nemci z dinamično bombo. Nemci so izjavili, da prevažata ladja kontrebando sovražnikom. Blago je bilo določeno za Queenstown in Falmouth. Potopitev parnika »William Frye« je bila izvršena v južnem delu Atlantskega oceana.

Francoski podniki, ki so upravitelji premoženj podanikov sovražnih držav, morajo to naznaniti oblastim.

PARIZ, 13. (Kor.) »Temps« poročja: V zbornici se je predložil zakonski načrt, ki določa, da mora vsaki, ki upravlja kako premoženje državljanov sovražnih držav, dalje oni, ki sovražnim podnikom kaj dolguje ali ima istim v kakršnikoli obliki kaj plačati, o tem obvesti francoske oblasti tekom osmih dni, potem ko ta zakon stopi v veljavo.

Oni, ki ravnajo nasprotno, ali ki podajo nenatančne podatke, se kaznujejo z zaporom 1 do 5 let in z denarno globo v znesku 500—20.000 frankov. Tudi se onim, ki ne izpolnjujejo tega zakona, lahko vzamejo državljanske častne pravice.

Letalec, ki je skušal vreči na parnik »Luihope« bombo.

LONDON, 13. (Kor.) Posadka parnika »Luihope« ki je dne 11. t. m. priplul iz Londona v Tyne, poročja, da je v sredo ponoči na ladjo neko letalo vrglo bombo, ki je padla v daljavi 20 yard od ladje v morje.

List »Morning Post« priznava, da sta Belgija in Francoska radi počasnega napredovanja zelo prizadeti.

LONDON, 13. (Kor.) List »Morning Post« z dne 12. t. m. priključuje komentarju nekega očividca glede nemške armade svoje zaključke in piše: Treba je priznati, da se zelo počasi napreduje in da Belgija in Francoska zelo trpita. Radi teh dveh držav ne smemo obotavljati se, temveč se moramo z vsemi svojimi močmi vreči v boj.

Nemški belgijski guverner se udeleži zasedanja gospodsk. zbornice.

BRUSELJ, 12. (Kor.) Generalni guverner baron Bissing se poda k zasedanju gospodsk. zbornice za čas od 15. do 19. marca v Berlin. Nadomeščal ga bo guverner Antwerpna baron Huene.

V Mehiki zaplenjeni angleški parnik.

WASHINGTON, 12. (Kor.) Angleška vlada je poslala Carranza poziv, naj poda pojasnila glede konfiskacije parnika »Wywisbrook« in aretacije kapitana Campecha.

Konfisciran danski parnik.

KOPENHAGEN, 13. (Kor.) »Das Ritzausche Bureau« poročja, da je bil danski parnik »Brüssel« ustavljen od neke nemške vojne ladje in odpeljan v Swine-münde.

Francoski parlament.

PARIZ, 12. (Kor.) Zbornica je sprejela zakon o vpoklicu l. 1916.

Senat je sprejel sledeče zakone: Zakon o vpoklicu l. 1916, dalje zakon o prepovedi absinta in zakon, ki pooblašča vlado, da razveljavi naturalizacije podanikov sovražnih držav v Franciji.

LYON, 12. (Kor.) »Lyon Republicain« poročja iz Pariza: Na večerajšnji seji se je oglasil k besedi justični minister Briand, ki je izjavil: Trgovina sovražnikov Francije se mora na vsak način preprečiti in napraviti v Franciji nemogoča. V to svrhu se mora konfiscirati vse sovražno premoženje v Franciji, ki tvori za Francijo gospodarsko garancijo. Da se to garancijo ne oslabi, se sovražno premoženje ne sme likvidirati. Konfiskacija tvori dopolnitev zakona o prepovedi trgovine. Francoska trgovina se mora sedaj organizirati, da izvrši gospodarski napredek Francije.

Zbornica je sprejela na to zakonsko osnovo, ki prepoveduje z ozirom na vojno stanje v interesu narodne obrambe vsako direktno ali indirektno trgovino z Nemci, Avstrijci in Ogrji ali z osebami, naseljenimi v dotičnih državah. Prepoved velja za Nemčijo od 4. avgusta 1914., od 13. avgusta 1913 za Avstrijo in Ogrsko in je veljavna za ves čas vojne do pozneje določene termina.

Nizozemske odredbe proti tujim ladjam.

AMSTERDAM, 13. (Kor.) »Staatscourant« piše: Proti trgovinskim ladjam tujih držav, ki se nahajajo na nizozemskem ozemlju in ki z uporabo nizozemske zastave ali z internacionalnim imenom, ki pripada neki nizozemski trgovinski ladji, ali ki napišejo imena ali kake druge razločilne znake ob straneh, na dimniku ali zadaj in s tem vzbujajo sumnje, da so nizozemske narodnosti ali da so last kakega nizozemskega lastnika ladij, naj se odrede pripravne naredbе, da se jim prepreči, da bi zapustile nizozemsko vodovje ali plule skoz isto.

Japonske zahteve do Kitajcev.

LONDON, 13. (Kor.) »Times« poročajo iz Pekinga z dne 10. t. m.: Vedno večji pritisk, ki ga izvaja Japonska na Kitajsko, vzbujajo v krogih tujece vznemirjenje. Kitajci se boje, da bi vztrajanje, da se sprejmejo vse japonske zahteve, ne povzročilo krize, ki bi za sedanjost vlado zamogla zadobiti resne oblike. Zunanje države, vsehstvi Japonsko, so vedno podpirale Juansikijska. Nesreča bi bila za vse, ako bi trpela avtoriteta, katero si je pridobil. Najhujše na japonskih zahtevah je njihova negotovost. Kitajci bi bili morda voljniji, ako bi Japonska svoje zahteve bolj precizirala. Izozemstvu je pred vsem na tem, da izve, da ostane nedotaknjena suverena pravica Kitajske in enakopravnost držav.

Turčija proti tropsporazumu.

LYON, 12. (Kor.) »Lyon Republicain« javlja iz Pariza: Francoski Lloyd poročja, da je s poseginitvijo Turčije v vojno 11 angleških, 27 ruskih, 5 belgijskih, 12 grških, 9 italijanskih, 2 švedski, 10 romunskih, 2 danski, 1 holandska, 1 bolgarska in 5 francoskih ladij zaprtih v Črnem morju.

Ma kavkaški fronti in pred Bardanelom.

CARIGRAD, 12. (Kor.) Glavni stan poročja: S kavkaške fronte ni poročati ničesar.

Včeraj ponoči so naše baterije potopile nekaj iskalcev min, ki so se približale liniji min.

Danes sovražnik ni izvršil nobene akcije proti Bardanelom. Naše vojne ladje so torpedirale v Egejskem morju neko sovražno transportno ladjo in dve sovražni vojni ladji.

CARIGRAD, 11. (Kor.) Iz Smirne se poročja, da so vsled poziva valija ženske, otroci in invalidi zapustili mesto. Ostane nek prebivalstva je popolnoma miren. V solinah Smirne so bila najdena trupla posadke nekega sovražnega iskalca min, ki so ga potopile turške baterije.

V Bardanelah.

BERLIN, 13. (Kor.) Wollifov urad poročja iz Carigrada: V noči dne 11. marca je skušal sovražnik pod zaščito križark in torpednih rušilcev uničiti srednje mine, potem ko so poprej velike ladje zastoj obstrlejevale pozicije reflektorjev. Bardanelске baterije so pričele streljati in so potopile 3 iskalce min, nakar se je sovražnik umaknil, ne da bi kaj odpravil.

Pri neki akciji turških pomorskih sil je bil v noči dne 10. t. m. v bližini otoka Mitilene potopljen neki sovražni transportni parnik.

CARIGRAD, 9. (Kor.) — (Zakasnelo). V Čanak Kalehu se mudeči zastopnik Wollifovega urada poročja o dogodkih dne 3. marca iz zanesljivega vira: Sovražnik je obstrlejeval zunanje utrbe Kum-Kaleh in Sedd ul Bahr iz majhne razdalje. 8 do 10 ladij je izstrelilo od jutra do večera okoli tisoč granat in šrapnelov. Jenišair in Kum-Kaleh sta bila vse dan zakrita v ognju in dimu. Kljub temu se niso Turki umaknili niti za korak. Pod varstvom ladijskih topov je prišlo nekaj sovražnih čet na kopno. Turška infanterija je nastopila s puškami in ročnimi granatami. Sovražne čete so bile med tem z ladijskimi posadkami ojačene za 400 mož. Strahoviti turški ogenj je ob solnem zahodu prisilil sovražnika, da se je umaknil. Izgube sovražnika znašajo 70—80 mož. Turki so opazovali, kako so Angleži pometali nrtve v morje. Turške čete se imajo zahvaliti svojemu uspehu veliki hrabrosti, hladnokrvnosti in vzornemu vodstvu. V Sedd ul Bahrja je izkrcal sovražnik 60 mož, ki jih je podoficir Mustafa Oglu Mehmed odbil z 20 možmi. Celokupne turške izgube znašajo 6 mrtvih in 35 ranjenih. Kum-Kaleh in vse obrežje je zasedeno od Turkov.

Bombardiranje maloazijskega obrežja.

CARIGRAD, 10. (Kor.) — (Zakasnelo). »Agence tel. Mülla« poročja iz Smirne: Danes so sovražne vojne ladje zopet bombardirale Vurio. Neki sovražni iskalcec min je zadel ponoči na neko mino in se potopil. Neko sovražno letalo je izvršilo poizvedovalne polete nad Vurio.

Vajl v Smirni je izdal oklic, v katerem poudarja, da bo armada branila Smirno do zadnje kaplje krvi. Srdit odpor, kakor sedaj iz utrdb, se bo vršil tudi v mestu, ki bo popolnoma polito s krvjo. Vajl je nasvetoval civilnemu prebivalstvu, posebno ženskam in otrokom, naj se za slučaj, če postane Smirna bojišče, umaknejo v obranost dežele, da se zavarujejo pred točo puškinih in topovskih krogelj, ki bodo padale na mesto, med tem ko se bo vojaška operacija razvila tamkaj na dostojen način zmagovalne Turčije.

Bombardiranje turškega črnomoškega obrežja.

CARIGRAD, 9. (Kor.) Iz glavnega stana se poročja: Predvečerašnjim je rusko brodogve, porabivši priliko, ko je bilo naše lahko brodogve zaposleno s tem, da je počelo razna ruska obrežna ozemlja, obstrlejevalo pristanišča Kilimli, Zunguldak, Kolu in Eregli. V Zunguldaku je bilo porušeni 15 hiš francoskega oddelka mesta in francoska bolnišnica. Grški parnik »Taxilaria« je bil v pristanišču potopljen. Neka sovražna torpedovka, ki se je hotela približati pristanišču, je bila obstrlejevana od naših baterij in se je umaknila v Eregli. 50 starih stavb iz granita v grškem oddelku mesta je zgorelo. Ravnatelj neke ruske paroplovne družbe, neki Grk, je bil ranjen, njegova žena in oba otroka ubita. Italijanski parnik »Principessa Giovanna« in od Rusov uplenjena ladja »Newa«, kakor tudi parnika »Heibeli Ada« in »Brescia« so se potopili v pristanišču. — Moštvo je rešeno.

Rezultat šesturnega obstrlejevanja lmenovanih štirih mest je bil ta, da je bilo od turških vojakov in prebivalstva lahko ranjenih skupno sedem oseb.

Francoski ekspedicijski kor za Bardanele.

PARIZ, 12. (Kor.) »Agence Havas« poročja: V severni Afriki nabrani ekspedi-

cijski kor obstoji deloma iz kolonijalnih čet, deloma iz čet, ki so prišle iz materne dežele. Čete se nahajajo pod poveljstvom generala d'Amadeja, ki je po svojih izkušnjah v ekspedicijah v daljne dežele posebno sposoben za to poveljstvo. Del ekspedicijskega zbora je v trenutku že na potu v Orijent, kjer se pridruži že v akciji se nahajajočim pomorskim silam in kontingentom, ki jih je poslal naš zaveznik iz Egipta.

Avanzma članov cesarske rodbine.

DUNAJ, 13. (Kor.) Njegovo Veličanstvo cesar je imenoval: nadvojvodo Leona Karla za poročnika v ulanskem polku št. 3; nadvojvodo Viljema Franca Jožefa za poročnika v ulanskem polku št. 13; nadvojvodo Franca Karla Salvatorja za poročnika pri pionirskem bataljonu št. 2; praporščaka v ulanskem polku št. 1 nadvojvodo Maksa Evgena Ludovika za poročnika; praporščaka dragonskega polka št. 4, nadvojvodo Huberta Salvatorja, za poročnika pri istem polku.

Davek na kupčije z efekti.

DUNAJ, 13. »Wiener Zeitung« objavlja narodno finančnega ministrstva od 4. marca, tičejo se zaključnih enot efektov, notiranih na tuzemskih borzah (Dunaj, Praga in Trst), kot podlage za odmerjanje davka na kupčijo z efekti.

Nov znak pripoznanja hrabrosti, bronasta svetinja.

DUNAJ, 13. (Kor.) Vojni naredbeni list prinaša: Cesar je izdal naslednje Najvišje povelje: Ustanovim bronasto hrabrostno svetinjo za moštvo. Ta svetinja naj se kuje iz bronaste rjavne barve v isti obliki kot srebrna hrabrostna svetinja 2. reda in nosi naj se na istem traku. Pravico podeljenja podeljnim kornim poveljnikom, za neposredno armadi pripadajoče pa armadnim poveljnikom.

Onemu moštvu, ki je bilo dosedaj po-hvaljeno od armadnega ali armadnega vrhovnega poveljstva, naj se naknadno podeli bronasta hrabrostna svetinja. S podelitvijo te hrabrostne svetinje ni v zvezi poteg kakega denarnega dodatka.

Bronasta hrabrostna svetinja se lahko podeli tudi moštvu zaveznikih armad.

Produktivni trg.

DUNAJ, 12. (Kor.) Danes je bila kupčija zopet zelo težavna. Glede postranskih produktov je prišlo le v posameznih slučajih do kupčij, pri čemer se ni pokazala niti kakva tendenca niti izprememba cene.

Naredba ogrskega trgovskega ministrstva glede brzojavljanja vojnim ujetnikom.

BUDIMPESTA, 13. (Kor.) Uradni list razglša naredbo trgovskega ministrstva glede uravnave sedajega brzojavljanja z vojnimi ujetniki, ki se nahajajo na Francoskem, odnosno na Angleškem.

Ustavljeni bolgarski begunci.

SOLUN, 13. (Kor.) Bolgarski kmetje iz okraja Pečovo, ki so se hoteli izogniti vojaški službi v Srbiji z begom, so bili na srbski meji ustavljeni, pri čemer je bilo 16 ujetih in večina od njih ubitih.

Rumunska zbornica.

BUKAREŠT, 11. (Kor.) »Agence telegraphique Roumaine« poročja: Zbornica je sprejela soglasno zakonsko osnovo glede prepovedi izvoza ovsa, graha in rži.

Parlamentarno zasedanje je bilo nato zaključeno.

Grška zbornica odgodena.

ATENE, 13. (Kor.) »Agence d'Athènes« poročja: Uradni list prinese zvečer kraljev odlok, vsled katerega se delo v zbornici odgodi za 30 dni. Domneva se, da se po preteku tega roka zbornica razpusti in se odredijo nove volitve.

Pegasti legar v Srbiji.

SOLUN, 13. (Kor.) Vsled razširjanja pegastega legarja v Srbiji, se strogo nadzoruje obmejni promet med Grško in Srbijo.

Železniške nezdode na Ruskem.

PETROGRAD, 13. (Kor.) Ruski listi poročajo skoraj vsak dan o izvanredno velikih slučajih, da vlaki skočijo raz tir. Pri neki taki nezdodi, ki se je zgodila zadnje dni bi bil minister za zunanje zadeve, Maklakov skoraj ponesrečil. Dodeva se, da se te nezdode dogajajo vsled prevelike obteže entirnih železnic.

Grof Witte umrl.

PETROGRAD, 13. (Kor.) Grof Witte je umrl.

Železniška nesreča na Španskem.

ZENEVA, 12. (Kor.) Tukajšnji časopisi poročajo iz Madrida, da je potniški vlak, ki vozi med Vigom in Madridom, v Asturiji skočil raz tir. Dva vagona in en prtljažni voz so bili uničeni. 18 oseb, med njimi ravnatelj in člani nekoga potujočega gledališča so bili ubiti.

„Država in pravstveni zakon“.

O tem predmetu je predaval minulega torka na Dunaju profesor dr. Förster iz Monakovega.

Moje predavanje se utegne danes — tako je izjavil govornik — ko pravstveni zakon molči in Mars vlada uto, zdeti utopistično. Ali potrebno se mi zdi, opozoriti na to, da oni za fronto imajo druge naloge, nego pa oni na fronti. Ko se je izrazil bojeval, tedaj je Moyses molil; ni zmerjal. To se pravi: mi se moramo že danes vpraševati: kako bi se mogli izogniti taki svetovni bedi? Nedavno je rekel neki častnik v Monakovem svojemu znanju: Vedeti bi hotel, kak smisel ima svetovna vojna? Jaz ne vidim nič drugega, nego veliko evropsko klanje. Razpoloženje, ki govori iz teh besed, zajemlje vedno večje kroge. Vedno splošneje postaja izpoznavanje, da so pozitivne vrednote, ki jih ustvarja vojna, odtehtane, da, pretehtane po škodi, ki jo povzročata.

Splošen nazor je, da je visoka politika popolnoma odročila. Ne morda zato, ker bi jej primanjkovalo na zvitosti in navitnosti, ampak zato, ker se — čeprav se hoče kazati realno-politično — ni znala prilagoditi izpremembi, ki jo je realni svet prebil v zadnjih desetletjih. V visoki politiki so se načelno držali stare, narodno-egoiistične orijentacije — in to v času, v katerem bi bila potrebna organizacija narode spajajočih sporazumov. Visoka politika je bila takorekčito de dependanca, privesek in orodje militarizma. Se svojimi mnogo zavistimi in večumnimi pogodbami je le množila povode za svetovno vojno. Vendar pa ne smemo le nanjo valiti krivde na svetovni vojni.

Predavatelj je skušal potem dokazati, da preobrat na bolje bo možen le tedaj, ko bo premagan v široke kroge prodri makiavelistični nazor, da politika in moral nimata nič skupnega, da država ni podrejena pravstvenemu zakonu, marveč da mora z vsemi sredstvi stremiti po moči. Kot nosilec tega nazora v moderni Nemčiji je imenovan Bismarck, Treitschkeja in Bernhardija. Knjigo tega poslednjega da so razširili po Angliškem v mnogo stotisoč eksemplarjih in tako je nastalo na Angliškem javno mnenje, da najnotrajneje bistvo Nemčije je: stremiljenje po moči, ki je ne ovirajo nikaki moralni pomisleki! To mnenje je krivo, je naglašal govornik, rekši: „Moje predavanje je v protest proti domnevanju, kakor da sta Treitschkeja in Bernhardi izrekla zadnjo besedo nemškega političnega mišljenja.“

Na to je govornik razlagal, da moč je le najzujnejša vnanost države, nje notranja moč pa mora biti le pravica. Proti Treitschkeju je rekel:

Država je organizacija, vsako enostransko stremiljenje po moči pa deluje dezorganizujoče. Dejstvo internacionalizma, gospodarski in kulturni izmenjavni promet narodov, ustvarja potrebo nove orijentacije vse državne politike. Krščanski nazor, da se država mora podrežati pravstvenemu zakonu, se mora uveljaviti v notranji in vnanji politiki. Državnik bodočnosti se bo presojalo po tem, ali bodo znali vpeljati svoj narod v skupnost narodov. Če pride v mednarodni politiki pravstveni zakon do veljave, potem najdejo tudi problemi notranje politike povojno rešitev. Naj si boste centralni vlasti, ako zmagate, v svesti svoje odgovornosti!

V znakoplovu nad bojiščem.

Ameriški žurnalst Ervin Cobb, ki se nahaja kot vojni poročevalec pri nekem nemškem generalnem poveljstvu, je zamogel pred kratkim spregledati nekoga nemškega oficirja pri nekem poizvedovalnem poletu. Cobb poroča o interesantnem doživljanju sledeče:

Ko sva stopila v gondolo, kjer je bilo komaj prostora za dve osebi, me je moj ljubeznivi tovariš kratkoma opozoril, da bom v slučaju, če pridem v roke sovražniku, najbrže ustreljen, ker nimam uni-

forme. »Toda tega slučaja se vendar ni treba bati, je pristavil v pomirjenje, »kajti kabel se ne bo strgal in če pa bi se to vendarle zgodilo, težko da prideva na zemljo živa«. Kar sem opazil, da so se vojaki, ki so bili ravnokar zaposleni z gondolo, nahajali že par metrov pod nama. Kakega gibanja nisem čutil niti najmanj, videl sem le, da se nam je zemlja bliskoma odmikala. Oficir je vzel iz žepa daljnogled in mi opisal okolico. Prvikrat v življenju se je razvila pred, oziroma pod menoj slika bojišča. Nahajala sva se 300 metrov visoko. Široka ravnina, ki se je raztezala za našim hrbtom, je izgledala kakor kaka velika skleda.

Nemške baterije so ležale direktno pod nama. Nemških strelskih jarkov ni bilo mogoče dobro opaziti. Se manj razločno sem zamogel videti jarke in topovske pozicije Francozov in Angležev. Med obema linijama so se nahajali manjši griči. Topovi so streljali neprestano. Grmčenje topov je bilo slišati kakor votlo bobnenje, v katerega so se vmešavali tisočeri odmevi pokanja infanterijskih salvo. Ko sem se obrnil proti strani zavezničev, sem opazil celo vrsto rdečih točk, ki so se močno razlikovale od zelenih travnikov. »To je francoska infanterija«, me je poučil oficir, »ki se pomika naprej, plažec po tleh. O njihovih sukunjah ni videti ničesar, pač pa nudijo rdeče hlače dober objekt«. Prijel je takoj za telefonsko slušalo in prišel dati pod nami se nahajajočim artiljeristom primerna navodila. Ko sem gledal navzdol, da opazujem učinke tega telefoniranja, je nenadoma vzbudilo nenavadno gibanje v strelskih jarkih vso mojo pozornost. V sprednjem jarku se je pojavilo več temnih točk, ki so se plazile kakor mravljice iz jarka in se pomikale hitro v smeri na naši levi strani ležečega gozdiča. Le nekaj trenutkov sem zamogel slediti gibanju, kajti nad kolono teh majhnih mravljic so se pokazali beli oblaki. Bili so šrapneli, ki so jim sledile bombe, izstreljene iz nemškega možnarja. Ko se je dim razpustil, ni bilo spodaj videti ničesar. Mravljice so izgubile. Obrnil sem se k oficirju in ga hotel prositi za neko pojasnilo, ko je zopet zazvonil telefon. Istočasno sem opazil, da se je naš kabel močno napel in da smo se zopet začeli pomikati navzdol. »Ni ničesar več posebnega«, mi je rekel oficir, »dobil sem naznanilo, da se je pojavilo na obzorju neko francosko letalo, toda mi imamo dovolj časa, da se v miru spustimo na zemljo.«

Kljub pomirujočemu zagotovilu sem komaj čakal, da pridemo k materi zemlji. Zastonj sem napejal oči, da bi razkrl francosko letalo. Seže, ko sem se nahajal zopet na zemlji, sem jo opazil. Letalo je zelo visoko in je plulo ravno skozi neko oblakno steno. Kar so zagrmeli topovi. Nekaj šrapnela se je razpočil v neposredni bližini aparata, ki se je pričel močno nagibati, a je dobil zopet kmalu ravnotočje. Dva topova sta streljala nanj neprestano na razdaljo 2000 metrov. Letalo je plulo sredi majnih belih oblakov dima in še sedaj ne morem dobro razumeti, kako se mu je posrečilo pobegniti.

Razne politične vesti.

Kako skrbi Rusija za prirastek prebivalstva. Kako je v gospodarskem in vojaškem oziru velikega pomena prirastek prebivalstva za vsako državo, vidimo na velikem prizadevanju Francozke, da bi preprečila stalno padanje števila prebivalstva. Sedaj priobčujejo nekateri listi zanimivo primero, kako se je zadnjih deset let pomnožilo prebivalstvo na Nemškem in v Rusiji. Nemčija vsled rastočega pritoka prebivalstva v velikih mestih izkazuje v prvih 14 letih 20. stoletja zmanjšanje števila porodov za skoraj 7 milijonov duš, torej skoraj za toliko, kolikor ima Belgija vsega prebivalstva, če računamo namreč po razmernem prirastku prebivalstva v letih 1871. do 1880. Nasprotno temu pa je na Ruskem od splošnega ljudskega števila v l. 1897. pa do konca leta 1912. naraslo število prebivalstva od 129 2 milijona na 170 milijonov duš. Prirastek prebivalstva na Ruskem v teh 16 letih izkazuje torej 41 8 milijona in je potemtakem večji nego število vsega prebivalstva na Francoškem, ki šteje 39 6 milijona. Rusija podpira z vsemi mogočnimi sredstvi naraščanje prebivalstva v svojih ogromnih ozemljih, ki so deloma zelo redko obljudena. Pri tem se posebno goji skrb za velikansko število ne-

zakonskih otrok, da bi se tudi to izkoristilo v državne namene. Država skrbi v številnih najdeniščinih na državne stroške za take otroke. Največja taka najdeniščina se nahaja v Moskvi. Njen letni proračun znaša nad pol četrti milijona. Število otrok, ki se oskrbujejo tu, znaša do 20.000 na leto. Vsak čas, podnevi in ponoči, se sprejemajo otroci brez vseh formalnosti. Mati ali oni, ki odda otroka, dobi znamko s številko, pod katero se otrok vpiše. Po zavodovih pravilih se otrok oskrbuje v zavodu samo prve mesece in ga potem kar najprej mogoče oddajo kakim rodbini na deželi. Poleg tega je še kakih 5000 mest za nameščanje najdenencev. V vsaki vasi je nadzornik, večinoma zdravnik, ki nadzoruje najdenence, in mu je tudi poverjeno razdeljevanje denarja za preživljanje najdencev.

Potom denuncijantov. Kr. ogrsko - hrvatsko zapovedništvo v Zagrebu je izdalo razglas, ki naglašja, da se z vsakim dnevom množe na to zapovedništvo naslovljene anonimne prijave ne samo proti civilnim osebam, ki so baje navezane v vojno službo, ampak tudi proti moštvo domobranstva in črne vojske, in celo tudi proti častnikom. Se več: te anonimne tožbe vsebujejo često tudi grožnje. Da-si v teh težkih časih zaposleno z mnogo važnejšimi stvarmi, in v nasprotju z višjo zapovedjo, naj anonimnih ovadb ne jemlje v obzir, je to zapovedništvo vendar večji del teh ovadb temeljito preiskalo, a došlo je do žalostnega zaključka, da so nesnovane, storjene iz maščevanja, da jim manjka vsaka moška in plemenita misel, da se niti ne govori o patrijotični dolžnosti, ki zahteva od vsakega vrednega državljanca, da za dobrobit domačine zastavlja vse svoje sile in da odkrito in brez bojazni nastopa proti njim, ki ne izpolnjujejo svoje dolžnosti, pa bili to civilisti ali vojaki. — Vsled tega je sklenilo rečeno zapovedništvo, da v bodoče ne bo na anonimne prijave ničesar, ukrepalo ter jih bo uničevalo brez ozira na vsebino, dočim bo podpisane in utemeljene pritožbe hvaležno sprejemalo, dajalo preiskovati in nepristransko rečevalo. Želje, da se ime prijavitelja na izvajanju preiskave ne omenja, se bodo upraveljevale po možnosti. Namen, po katerem tožimo vsi — tako zaključuje domobransko zapovedništvo — je, da pravična stvar zmagaja in pride na dan, pak bo zato tisti, ki zastopa pravično stvar, mogel brez bojazni podpisati svojo utemeljeno prijavo in tako potrditi resničnost tega, kar trdi.

»Hrvatski Pokret« pripominja umešno: Mi bi pridodali še pripombo, da bi bilo potrebno izdati gotove odredbe tudi proti denuncijantom, ki so se podpisali, če se je izkazalo, da so njihove prijave popolnoma neutemeljene. Take odredbe proti denuncijantom iz Hrvatske je ukrenila že prosvitljena cesarica Marija Terezija, a dotični akti niso tudi podpis nekoga prednika današnjega bana Hrvatske, barona Skerleca. Ali, ker se vidi, da tudi te odredbe niso mogle uničiti korov denuncijansta, bi jih bilo treba sedaj obnoviti.

Vojno prerokovanje Kolomana Tisze. Iz Budimpešte pišejo dunajski »Zeit«: Pred nekaj dnevi so našli med zapuščno nekoga ogrskega poslanca zapiske, v katerih je zabeležen izrek dolgoletnega ogrskega ministrskega predsednika grofa Kolomana Tisze, očeta sedanjega ministrskega predsednika grofa Stefana Tisze, in sicer izrek o vojni z Rusijo. Stari Tisza je tedaj dejal: »Vojna z Rusijo je neizogibna, in čim prijaznejše ravna carstvo z monarhijo, tem večja bo nevarnost spora.« »Pesti Hirlap« sedaj popolnjuje to prorokbo, opozarjajoč na neki članek Kolomana Mikszatha, ki je izšel pred tridesetimi leti v omenjenem listu in govori o pogovoru s tedanjim ministrskim predsednikom grofom Kolomanom Tiszo v klubu liberalne stranke. Tedaj je imel Bismarck oster, proti Rusiji naprjen govor in vsa Evropa je napeto poslušala, kak bo odmev na ta govor. Tiszo svojim pristaži so nadlegovali svojega voditelja z vprašanjem, ali res preti vojna z Rusijo. Z lahkim zasmehom je odgovoril stari »general«, kakor so ga svoječasnno sploh imenovali: »Gotovo, vojna z Rusijo pride, toda ne sedaj, temveč pozneje... v kakih tridesetih letih. Vse ob svojem času.« Ko so še dalje silili vanj, jim je rekel: »Jaz najbrže ne doživim več vojne, toda zato« — je dostavil šaljivo

— bodite brez skrbi! Zapuščam vam svojega sina Stefana, ki je v rezervi za vse morebitnosti.« In res je po tridesetih letih izbruhnila vojna z Rusijo in sin Kolomana Tisze, sedanji ogrski ministrski predsednik, grof Stefan Tisza, igra v njej ulogo, o katere obsegu, pomenu in odgovornosti pač njegov oče ni imel pravcega pojma.

Odlok prihaja Joifrova rodbina. Pariški »Figaro« poroča, da je bila rodbina generala Joffrea prvotno plemenita in da se je oni rod, ki mu pripada sedanji vrhni poveljnik, najprej izselil na Špansko, odkoder se je pozneje vrnil v Baskijsko deželo. Sedaj je pa tudi historik Gosset, ki je bil ranjen v Flandriji in se nahaja sedaj v bolnišnici v Tullo, našel v tamošnjih arhivih, da se je že od leta 980 dalje imenovala najodličnejša rodbina limousinskega okraja Joffre, Joffre in Geoffire de Chabrinac in je dobila od Ludovika XV. geslo: »J'offre tout à la patrie.« Dva člana postranskega rodu Geaufre - Comméne, oče in sin, prvi general, drugi polkovnik, sta se v začetku prejšnjega stoletja potegovala za tedaj izpraznjeni grški kraljevi prestol. In ker se na Francoškem nikdar ne ve, kaj more prinesiti bodočnost glede izpremembe vladarine, dostavljajo rojalistični listi: »Bilo bi vendar čudno in značilno, ko bi se Joffre le Grand na tak način pridružil nekdanjim orientalskim vladarjem...«

Sličice iz vojne.

Tragedija poljskega legionarja. Kavarna Schwenderhof na Mariahilferstrasse je bila te dni pozorišče več pretresljivih prizorov. Pri bivšem lastniku te kavarne, gospodu Stanislavu Jonigi, je stanoval že par dni poročnik poljske legije, Konstantin vitez Buczynski, star 42 let, notar v Lvovu in posestnik v Galiciji. Dne 17. t. m. je prišel s svojo soprogo na Dunaj in se je nastanil v imenovanem hotelu. Dne 21. t. m. je prišlo med obema zakonskima do hudih ljubosumnih prizorov. Prepir je postal tako glasen, da je lastnik hotela obvestil o dogodku bližnje vojaško poveljstvo, ki je odposlalo patroljo, ki je odvedla poročnika s seboj. Dne 23. t. m. je bil poročnik odpuščen iz garnizijske bolnišnice, kamor so ga poslali v svrhu opazovanja njegovega duševnega stanja. Vrnil se je k svojem prijatelju Jonigi, ki mu je takoj odstopil eno sobo svojega stanovanja. Naslednjega dne je imel Buczynski zopet blazni napad. Udril je z zoljo sabljo v stanovanje svojega stanodajalca, ki si je komaj z begom rešil svoje življenje. Neposredno nato se je poročnik po neki rjuhi spustil iz drugega nadstropja na ulico. Pri tem pa je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno roko in razbil gornjo čeljust. Pomožna postaja ga je odpeljala najprej v Zofijino bolnišnico, odtam pa so ga odvedli v garnizijsko bolnišnico.

Tu je kruh zastonj! Neko posebno nesporezumljenje je bilo povod, da je bil v Berolinu pravcati naval na neko pekarno. Gospa pekovka je namreč mislila, da velja jo krušne nakazne znamke toliko kot gotov denar in da bo pozneje plačala država krušne znamke. Ker moža ni bilo doma, je žena sama prodajala kruh, pecivo in moko za krušne znamke. Denarja ni hotela sprejeti, čemur se odjemalci niso čudili malo. Mogoče pa je tudi, da je tupatam kak odjemalec tudi sam smatral znamke za gotov denar. Ko je zvečer prišel gospod mojster domov in je odprl predač, da bi videl, koliko se je stržilo čez dan, je v svoje veliko začudenje pač videl cel kup krušnih znamk, denarja pa ni tička. Razume se, da se je vest o peku, ki ob sedanji mizeriji daje kruh zastonj, raznesla po biškovo po vsem mestu, in nastal je pravcati naval na pekarno. Toda drugi dan je bil v prodajalni gospod mojster, ki pa se je držal onega znanega rekla: »Včeraj zastonj, danes pa za denar!« In prodajal je in prodal, da je bila prodajalna naenkrat prazna. Veliko ljudi je moralo oditi, ker ni bilo več kruha.

Kako sem spoznal, kaj je strah. Bilo je začetkom septembra, ko je železni kor s svojo krvjo branil vsako ped domače grude proti silni sovražni premoči. Slučajno je moral ravno naš bataljon dan za dnevom, noč za nočjo prenašati najhuše. Naporni marši so se menjavali z bitkami in mnogokrat je bilo izdano geslo: Vzdržati do zadnjega moža! Prišlo pa je, da je nekoga dne moštvo Khevenhüllerjevega bataljona postalo do skrajnosti izmučeno. Težko mi je bilo poročati, da nikakor ne

gre več, ako se vsaj eno noč ne odpočijemo. Komaj sem to storil, me je pustil brigadir poklicati. Z... mi je rekel, vem in poznam odnošaje, ali poznam tudi Korošce in vas, morate se vzdržati in gotovo tudi vzdržite. Držite predstoječe gricevje proti slabo pritiskajočim Rusom, dokler ne preide kor preko ravani in se ne skrije za onostranskimi gorami. Na levi stoji postojanka, ki bo nazadnje krila vaše umikanje. No, na Korošce, na Khevenhüllerce se še ni nikoli v težavnih momentih apeliralo zastonj. Vzdržali smo; in kako! Ni nas bilo strah, ko so nas Rusi daleč zunaj skoraj obkolili, saj smo vedeli, da se nahaja na levi zunaj v našo zaščito postojanka. Tu pa bi bilo kmalu prišlo do nesporezuma. Kar naenkrat je postal ogenj pred nami šibkejši, videti je bilo več belih zastav. Moji ljudje so smatrali to znamenje kot znamenje predaje in le s težavo sem jih mogel držati, da so streljali dalje. Vendar temu ni bilo tako. Rusi namreč dajejo, kekar jim manjka municije, z belimi zastavami svojim nazaj znamenja. Taki zmoti je zapadel tudi eden mojih prijateljev, ki se je, videč vihletih bele zastave, podal iz svojga kritja, in bil ustreljen. Vendar sem se hotel prepričati, kaj dela leva gruča; zato sem poslal svojega adjutanta, nadporočnika W... k nji. Hitro je prišel nazaj, resnega obraza ter javil, da je gruča najbrže vsled nesporezuma izginila. Bili smo torej čisto sami! Ni trenutka se nismo obotavljali storiti vsakega svoje dolžnosti. Pa potem? Če odkorakamo v dolžino in Rusi zavzamejo grice, niti en sam mož se ne reši pred strahovitim artiljerijskim in pehotnim ognjem. Ako bi pa šli v polukrogu nazaj, kako lahko bi nas naglo pritiskajoči sovražnik popolnoma odrezal od naših. Odločil sem se za to poslednje in določil spretnega svojega adjutanta za vodnika.

Posrečilo se je. Po neverjetnih težkočah smo prišli popolnoma izmučeni do naših predstraž. Poročal sem o stanju moštva in zaprosil odpočitka. Divizionar je dovolil, da se nastanemo v bližnji vasi. Komaj je na smrt izmučeno moštvo izstopilo iz vrst, smo dobili poročilo, da misli sovražnik, kakor je izjavil neki ujetnik, ponuči ravno našo vasico s streljanjem požgati. Zopet ven in sicer hitreje ko mogoče. Ali kam naj marširamo izmučeni, v temni noči, ko nas bi bil vsak trenutek lahko zalotil sovražni ali pa tudi naš lastni ogenj. To je bilo torej izključeno. Nekaj sto korakov pred vasjo je bil zelo velik temen gozd, pred njim predstraže. Tam smo odkorakali. Bošnjaki so opravljali tu službo. Ko so nas zazrli tako izmučene, so delili z nami svoje zadnje, kar so imeli. Stražite naš nočni počitek, prijatelji, sem jim rekel, mi sami ne moremo več. Poležemo tu v gozdu k počitku brez vsake straže. Moštvo je poleglo z orožjem v roki in v hipu zaspalo vse, razum mene. Odgovoren sem bil za tisočero mladih, cvetočih življenj in nisem smel spati. Moral sem se z največjim naporom truditi, da mi niso padle skupaj oči od neznanjskega truda. Kar naenkrat — čutil sem bolj kot videl — se je priplazilo več temnih postav tiho in mirno kot požrešne živali preko mojega spečega moštva, ki je slepo zaupalo svojem voditelju in se vdal počitku. Bog, mraz me je spreletel in groza! Ako ustrelim in zavpijem alarm, se lahko zgodi, da se prestrašeno zaspano moštvo začne klati med seboj v temni noči. In ako ne storim ničesar — morda sovražnik že mori moje ljudi. Živel sem vedno pošteno in častno in sedaj naj izgubim svojo čast — proklet od mater, očetov, otrok — naj poginem! Saj gotovo nisem bil brez krivde. Saj bi bila vendar najskrajnejša sredstva — ako straža zaspi, se jo kaznuje s smrtjo — morda prisilila posameznca, da bi ne spali. Pa, ali je človekoljubje hudodelstvo? Toda, ne, obotavljati se, treba je hitrega ukrepa in ravnanja. Boljši je strašen konec, kot strah brez konca. Kot tiger sem se zapodil na najbližjo senco, pograbil jo za vrat in ji nastavil revolver na čelo. Kdo je, sem šepnil v uho, trudeč se da bi ga spoznal, odkod je in komu pripada. Bošnjak, Bošnjak, ne vzbudite jih, mi je zamrmral nazaj. Bosniški oddelki so namreč moralni kot ojačenje naprej in da bi nas ne vzbudili, so dobili povelje, naj se kolikor mogoče tiho splazijo skozi gozd preko naših ljudi, ki so jim zaprli pot. Takrat je bilo, ko sem prvič spoznal, kaj je strah, dasi sem kot letalec in vojak bil že velikokrat v ognju in doživljal marsikaj groznega.

je imela nanj vpliv. S časom je moral prodati srebrno posodo, potem pohištvo iz salona. Kmalu so bile vse sobe prazne. Samo Emina soba je ostala nedotaknjena. Po jedi je Karel navadno zahajal tja gor. K peči je pomaknil okroglo nizico z »njenim« naslonjačem. V pozlačnem svečniku je gorela sveča. Poleg nje je sedela Berta in je slikala podobice.

Ubogega moža je zelo bolelo, ko je videl, kako zanemaren je bil njegov otrok. Na njenih čevlečkih ni bilo trakov, rokavi so bili na komolcu raztrgani, obleka je bila zamazana in razcefrana. Berta je bil dober in lep otrok; mično je sklanjala svoj glavicno nad podobami, njeni svetli laski so se pri tem vsuvali po njenih rdečih licih, tako da se je Karla vsakikar, ko jo je videl, polastil neizmeren občutek ljubezni in pomilovanja, pomešan z grenkobo. Popravljaj je njene igrače, strigel ji je papirnate močičke in je šival njeno punčko. Če so se pri tem njegove oči uprle v Emino skrivnico za šivanje, na katerikoli njen trak ali lasnico, se je zatonil v sanje; njegov obraz se je vžalostil, in tudi Berta je potem postajala žalostna.

PODLISTEK

Madame Bovary

Roman. - Spisal Gustave Flaubert.

Rudolf je v svoje razvedrilo ves dan hodil po gozdu in je sedaj mirno spal na svojem gradu. Tudi Leon je spal daleč tam zunaj.

Toda nekdo drugi ni šel še počivat. Na Eminem grobu je klečal mladenič in je plakal. Zdelo se je, da ma poči srce od žalosti; neizmerna bolest ga je privedla na pokopališče sredi temne noči. Naenkrat so zazkrpala železna vrata. Bil je Lestiboudois. Prišel je iskat svojo lopato, katero je bil pozabil. Spoznal je Justina in je videl, ko se je plazil čez zid. Sedaj je vedel tudi, kdo je bil oni zlikovec, ki mu je vedno kradel krompir.

II. Karel je postal naslednjega dne zopet po Berto. Vprašala je po mami. Rekli so ji, da je odpotovala in da ji prinese igrače. Še narkar je sirsita govorila o Emini

potem je kmalu pozabila nanjo. Očeta je bolelo srce, ko je videl otroka tako vselega; tolažilne besede lekarnarjeve so mu že presedale. Kmalu so se tudi zopet pojavile denarne težkoče. Lhaureux je kritikal na svojega prijatelja Vincarta, in Karel se je obvezal, da plača najpretnije svote, samo da bi mu ne bilo treba prodati nobenega kosa pohištva, ki je bilo Emina last. Njegovi materi to ni bilo pogodu, razjel se je, in prišlo je med njima do burnih prizorov. Karel se je popolnoma izpremenil, in mati se je zopet odpeljala.

Prihajali so razni ljudje, ki so ga izžemali. Mademoiselle Lempereur je zahtevala plačilo za šest mesecev, dasi ravno ni bila Ema niti enkrat pri njej. Knjigotržec je terjal naročino za tri leta, mati Rolletova je prišla po denar za dvasjet pisem, katere je prenašala svoj čas. Ko jo je Karel vprašal, kdaj je oskrbel teh dvasjet pisem, je bila tako diskretna, da je odgovorila: »Ne vem nič natančnega, tikala so se gotovo denarnih zadev!«

Po vsakem računu, ki ga je Karel plačal, je menil, da je zadnji, toda prihajali so vedno novi na dan.

Ko je izterjal zastale konorarje, so mu pokazali pisma in pobotnice njegove žene. Moral se je vrhutega še opravičevati.

Felicita je odslej nosila obleke svoje pokojne gospodine, razum nekaterih, ki jih je Karel shranil in jih je večkrat opazoval v Emini splanici. Služkinja je imela približno postavbo svoje gospodine in včasih, ko jo je Karel videl od zadaj, se ga je polotila tako silna iluzija, da je vzkliknil: »Ostani, ostani!«

Toda o binkoštih je Felicita z notarjevimi Teodorjem zapustila Yonville in je vzel s seboj vse, kar je našla v Emini garderobi. V tem času si je štela madame Dupuis v čast, naznaniti Karlu, da se je njen sin Leon, notar v Yvetotu, poročil z gospodično Leokadijo Leboenfevo iz Boudevilla. Karlova čestitka je med drugim vsebovala tudi besede: »Kako bi se veselila moja uboga soproga nad tem!« Ko je nekoga dne brez cilja hodil po hiši, je prišel tudi na kaščo. Pri tem je stopil na neki zmehčan papir. Zgladil ga je in je čital: »Pogum, Ema, pogum! Nočem onesrečiti Tvojega življenja!« Bilo je Rudolfovo pismo, ki ga je veter zanesel

PRIPOROČLJIVE TURDKE
Fotografi.
Najljubši spomini so artistične fotografije na kristalnu, porcelanu itd. za privrške, nagrobne kamne in slinco. — Zastopnik velikega podjetja za reprodukcijo artističnih fotografij je GIOVANNI PELIZZANI, urar, Trst, ulica Nuova št. 41 (palata Sideri). 1495

Gostilne.
Obrtniško društvo v Barkovijah
(bi za cerkev) toči izborna vina in postreže s fino kuhinjo. Društvojevo pivu. — Prostorna dvorana. Sestanki vrt. Kroglišče. Cene zmerno. 2330

Marija Bulic
Priporoča cenj. občinstvu svojo gostilno „Al buoni amici“ v Trstu ulica Belvedere št. 39, točilnico vina in piva v Trstu v ulici Benvenuto Cellini št. 1, gostilno „Al buon A. mission“ v Rojani, ulica Montorsino št. 3, točilnico vina v Barkovijah (Bovedo), ulica Perario št. 342 (hisa Sčuka). Toči se prvotno delmatinsko črno, belo in opolo vino iz Omsa in pivo. 1495

Mizarji.
Anton Barucca
mizarska delavnica za vsako vrstno delo. Trst ulica S. Francesco d'Assisi 2, dvorišče. 2095

Prodajalne jestvin.
Kof. od. Mulej
Trst, Piazza Ponterosso. Trgovina jestvin in kolonialnega blaga, s. c. capitalista; pristno čajno maslo kranjske klobase in ilirske testenine. — Za obilno obisk se priporoča vdan Ivan Bidovec volja. 500

Svitije.
Slovenska štivalja A. RIEGER
Trst, Piazza S. Maria. Bora št. 3, rata 9. — Damska krojačnica. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke za potoke, bluze za gladije itd. Cene zmerno. 430

Žganjarne.
Stara grška žganjarna
odlikovana z zlato kolajno v Trstu, Via Cavana 5. Bogat izbor likerjev; grški in francoski konjak, kranjski brinjevec, kraske slivovec in brški tropinovec in rum. Cene nizke. Izberite grščice. — Slaščice in prepečenč. Grški masticci iz Sija, Filijal a na vogalu Veruljevega trga na ulice dell'Orologio. — Se priporoča Andrej Antonopulo. 430

Razni.
Prodajo ali v najem o dajo razne gostilne, kavarn, mleka ne in drugi obrti obrati b. se, vile itd. Pojasnila daje Kolarščič, kavarna Corso od 9-11. 3-6 telefon št. 82. 41

Cistilo za čevlje
Gazzoni & Comp Via Carpiolo 2. Telefon 13-98. Odlikovana tržaška tovarna. 2114

TISKARNA EDINOST
Tel. 11-57 TRST Tel. 11-57
ul. sv. Frančiška As. 20

Izvršuje tiskarska dela v najmodernejšem slogu, bodisi v priprostem ali v barvnem tisku in po zmernih cenah. — Vizitice, vabila, memorandum, zavilke, dopisnice okrožnice, pismeni papir, trgovske cenike itd. P. n. naročnikom ugodni z izvršenjem naročila v najkrajšem času

UMBERTO COMICI
zaloga sivabinskega materijala. Tovarna cementnih plošč in ceol. TRST, Campo S. Giacomo 11 in V. Concordia 1 (Zadaj cerkve Sv. Jakoba) V zalogi vedno novo dospelo blago. Cene zmerno. Postrežba točna.

UMETNI ZOBJE
PLOMBIRANJE ZOBOV. IZDIRANJE ZOBOV : BREZ BOLEČINE :
Dr. J. ČERMÁK V. TUSCHER
ZOBOZDRAV. TRST KONC. ZOBNI MEK TRST TENNIK
ULICA CASERMA, 13 II. nad.

Hranilne vloge
sprejema od vsakega tudi če ni ud z druge, in jih obre- 4 1/2 % večje zneske po do- stuje po 2 | 2 | 0 govora. Trgovcem otvarja čekovne račune z dnevno obrestovanjem.
Renini davek plačuje zadruga sama.
Vlaga se lahko po eno krono.
Pešne-branilnični račun 75.679. TELEFON 16-04.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu
registrovana zadruga z neomejenim jamstvom
ulica S. Francesco šte. 2, I. nadst.

Posojila
daje na osebni kredit in na zastave proti plačilu po dogovoru.
Uradne ure: vsak dan od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne.
Priporoča male hranilne škrinjice, ki so posebno primerne za družine.

Splošna hranilnica v Trstu
PUPILARNOVAREN ZAVOD pri katerem vlagajo c. k. sodišča denar mladoletni otrok
HRANILNE VLOGE se obrestu- 4 % , obresti se pripisujejo k jejo po 4 % glavnici dvakrat na leto.
IZPLAČILA hranilnih vlog se izvršujejo redno brez ozira na določbe moratorija; zneski do 500 kron se izplačujejo brez odpovednega roka, zneski od 500 do 2000 kron po tridnevni, zneski nad 2000 kron po petdnevni odpovedi.
POSOJILA NA NEPREMIČNINE se dovoljujejo tudi v sedanjem času in sicer po 6 % , z amortizacijo po dogovoru.
Uradi v ul. Torre Blanca 41. - Uradne ure: 9-12
TELEFON 21-01.

Najbolj zanimiv in najboljši slovenski ilustrirani tednik so:
TEDENSKÉ SLIKE
Iz priobčenjajo vsak teden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter bilo zanimiva čtiva: pesni, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poudne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in -loh vseh st. ok. poljudnega znanstva.
„TEDENSKÉ SLIKE“ so nepolitičen in neustrankarski ilustrirani tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.
„TEDENSKÉ SLIKE“ bi naj imela naročena vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, brivnica, vsako družvo itd. Zahtevajte „TEDENSKÉ SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov.
„TEDENSKÉ SLIKE“ stanejo četrta leta K 250, p 1 leta K 5 — in celo let. K 10 — Naročniki dobe kot nagrada velik ilustriran koledar, slike Prešerna, Jurčiča, Gregorčiča in Askercia ter tudi lep „animir“ knjigo Naroči se si „TEDENSKÉ SLIKE“ takoj! Novi naročniki dobe še vse letošnje številke.
Poslijte nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko „TEDENSKÉ SLIKE“ brezplačno Upravištvu lista „TEDENSKÉ SLIKE“ Ljubljana, Franciskanska ulica 101.

Velika prodaja špeha.
Od danes naprej se vrši v ulici Ugo Foscolo šte. 3 in na trgu Barriera šte. 12 kakor lanjsko leto
velika prodaja soljenega špeha
Cene so: 1 kilo K 3-10, po povzetju K 3.
Cenjeno občinstvo opozarjam, da naj se sedaj hitro preskrbi s špehom, ker kasneje ne bom imel ga več v zalogi.
Toplo se priporočam: A. Anzič.

Fratelli Rauber
Trst, ul. Carducci 14 (ex Torrente)
Zaloga ustrojenih kož
Velika izbira potrebščin za čevljarje. — Specializeta potrebščin za čevljarje. — Specializeta potrebščin za čevljarje.

Seme za sočivje in krmo
v bogati izbori se dobi pri Attilio Depanher, Trst, Corso šte. 5
Telefon šte. 18-95 (zvoniti 2-krat)
Cene, da se ni bati konkurence.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“
registrovana zadruga z omejenim poročtvom
TRST - Piazza della Caserma šte. 2, I. nad. - TRST (v lastni palači) vhod po glavnih stopnjicah.
TELEFON št. 924
Poslno hranilnični račun 16.904.
ima varnostno celico (s se depositi za slišanbo v edno t- nih listin, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varno proti ul. in požaru; ure: jo po najnovjšem načrtu ter jo oddaja strankam v najem po najnižjih cenah.
STANJE VLOG NAD 10 MILIJONOV KRON.
Uradne ure: od 9 do 12 dopold. in od 3 do 5 popold. Izplačuje se vsaki delavnik ob uradnih urah

POZOR! Vsled nastalih razmer sem v stanu prodajati v „ČRNEM GRABNU“ izborno VIPAVSKO vino po 24 stotink 1/4 litra. ISTRSKO vino po 24 st. 1/4 l. - PRISTNI TERAN po 32 st. 1/4 l.
RESTAVRACIJA BALKAN (Piazza Caserma) POZOR!

JADRANSKA BANKA
Trst, Via Cassa di Risparmio šte. 5 (Lastno poslopje)
KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prioritete, delnice, srečke itd. VALUTE IN DEVIZE.
PREDUJMI na vr dnostne papir e in blago ležeče v jav ih skladiščih
SAFE - DEPOSITS. PROMESE. Brojavi: JADRANSKA.
VLOGE NA KNJIŽICE 4 % od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačuje banka iz svojega.
OBRESTOVANJE VLOG na tekočem in žiro-računu po dogovoru.
FILIJALKE: DUBROVNIK KOTOR LJUBLJANA METKOVIĆ OPATIJA SPLIT ŠIBENIK ZADAR
AKREDITIVI, ČEKI IN NA- KAZNICE NA VSA TU- IN INOZEMSKA TRŽIŠČA.
Živahna zveza z AMERIKO.
REMBOURSNI KREDITI
PRODAJA SREČK RAZREDNE LOTERJE.
ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija zrebanja srečk itd. brezplačno. STAVBNI KREDITI, REMBOURS KREDITI Krediti proti dokumentom ukrcanja. BORZNA NAROČILA. INKASO.
Telefoni: 1463, 1793 in 2676.
ESKOMPTUJE MENIC

CROATIA
Zavarovalna zadruga Zagrebu. Edina domača zavarovalnica.
Ustanovljena leta 1884. — CENTRALA: Zagreb, v lastni hiši, vogal Marovske in Preradovičeve ulice. — GLAVNO ZASTOPSTVO: Ljubljana, Novisad, Osijek, Reka, Sarajevo.
Podružnica Trstu, ul. Lavatoio 1, II. Telefon št. 24-94.
Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja:
1. Na življenje.
1. Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti.
2. Zavarovanje dote.
3. Zavarovanje življenjske rente.
2. Proti škodi po požaru.
1. Zavarovanje zgradb, (hiš, gospodarskih zgradb in tovaren.
2. Zavarovanje premičnih, (pohištva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev, blaga itd.
3. Zavarovanje steklenih šip.
Zadružno imetje v vsch delih znaša K 3,013,332-66
Letni dohodek premije s pristojbinami K 1,485,297-56
Izplačane škode K 5,234,162-96
Sposobni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.
Natančnejše informacije daje Podružnica „Croatiae“, Trst, ul. Lavatoio 1, II. in glavno zastopstvo „Croatiae“ v Ljubljani (trdnika Kmet in Silvar). Zastopnik za Goriško g. Franc Perko, Gorica, Trgovski dom

D. KORSANO
Specialist za sifilitične in kožne bolezni
ima svoj ambulatorij v Trstu, v ul. S. Lazzaro št. 17, I. Palazzo Diana)
Za cerkvijo Sv. Antoa novega. Sprejema od 12. do 1. in od 6 do 7 pop. zenske od 5 do 6 popoldne.

F. BATEL
Gorica, Stolna ul. 2-1
Platine seta obroka. Ceniki franco.

Hermangild Trocka
TRST, ulica Barriera vecchia 8
ima veliko zalogo mrtvaških predmetov
Venci iz porcelane in b. serov, vezanih z medeno žico, iz umetnih cvetic s trakovi in napisi. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. itd. Najnižje konkurenčne cene.

Dr. PECNIK
Dr. PETSCHNIGG
TRST, VIA S. CATERINA ŠTEV. 1.
Zdravnik za notranje (splošne) bolezni 8-9 in 2-3 in Specialist za kožne in vodne (spolne) bolezni in 7-7-2

Dr. HORVATH
TRST, CORSO ŠT. 17
Specialist za KOŽNE in SPOLNE BOLEZNE ŠIBKOST in NERVOZNOST
za BOLEZNI v NOGAN in SKLEPIN. Sprejema od 11-1 pop. in 4-6 zvečer ob nedeljah od 10-1.

Dnevnik „Edinost“ v Trstu
je izdal in zal. žil naslednje knjige:
1. »VOHUN«. Spisal I. F. Cooper. — Cena K 1.60.
2. »TRI POKVESTI GROFA LEVA TOL- STEGA«. — Cena 89 vin.
3. »KAZAKI«. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil Josip Knaflič. — Cena K 1.60.
4. »PRVA LJUBEZEN«. Spisal I. Sjergje- vic Tugljenjev. Poslovenil dr. Gustav Gregorin. — Cena 1 K.
5. »POLJUB«. Povest izgorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světa. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.
6. »BESEDA O SLOVANSKEM ODBED- NEM JEZIKU PRI KATOL. JUGO- SLOVANIH«. (Malu odgovora na škofa Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk slov. ljudstvu.) — Cena 80 vin.
7. »IGRALEC«. Roman iz spomnov mladeniča. Ruski spisal F. M. Dosto- jevskij. Poslovenil R. K. — Cena K 1.60.
8. »JURKICA AGICEVA«. Spisal Ksa- ver Sandor-Gjalski. Prevel F. Orel. Cena K 2.—.
9. »UDOVICA«. Povest iz 18. stoletja. Napisal I. E. Tomič Poslovenil Stefan Klavž. Cena K 1.60.
10. JUG«. Historičen roman. Spisal Prokop Chocholoušek. Poslovenil H. V. Cena K 3.—.
11. »VITEZ IZ RDECE HISE«. (Le Che- valier de Maisin rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevel Ferdo Perhavec. — Cena K 2.50.